

European
Commission

Apriteš ekonomika

Apriteš loka noslēgšana –
ES rīcības plāns pārejai uz
apriteš ekonomiku

Rīcības plāna mērķi

- Sinerģijas starp vides un izaugsmes politikām
  - Izejmateriālu taupīšana rada biznesa iespējas
  - Ciešāka sasaiste ar citām ES pamat-prioritātēm (klimats un enerģija, darbavietas un izaugsme, investīcijas, inovācija, sociālā politika, industriālā konkurētspēja)
- Pasniegt konkrētas un ambiciozas darbības tajās jomās, kur ES intervencei ir augsta pievienotā vērtība
  - t.i. ilgtermiņa signāli atkritumu apsaimniekošanā; iekšējais tirgus; barjeras saistībā ar esošo ES likumdošanu; likumu piemērošana

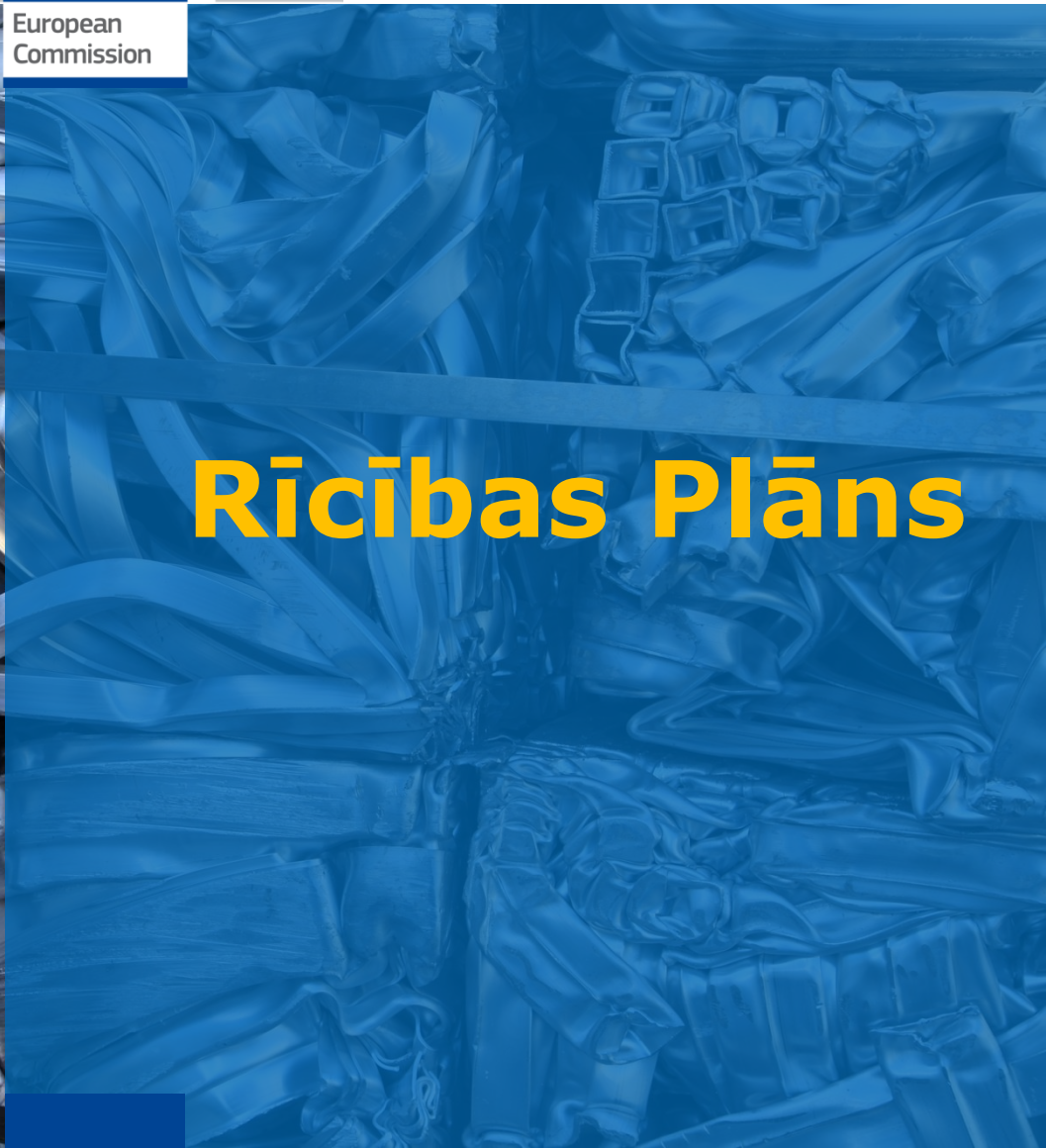
Aprites ekonomikas paketes sastāvs

- Priekšlikumi aktritumu direktīvu grozīšanai:
  - Ilgtermiņa mērķi paaugstināt pārstrādi un izvairīties no atkritumu apglabāšanas
  - Direktīvas ir vairāk sasaistītas ar aprites ekonomikas principiem
- Rīcības plāns aprites ekonomikai:
  - Konkrēti pasākumi, kas aptver visu produktu dzīvesciklu
  - Sektoru specifiski pasākumi un vispārēji pasākumi
  - Mandāts šīs Komisijas termiņa ietvaros

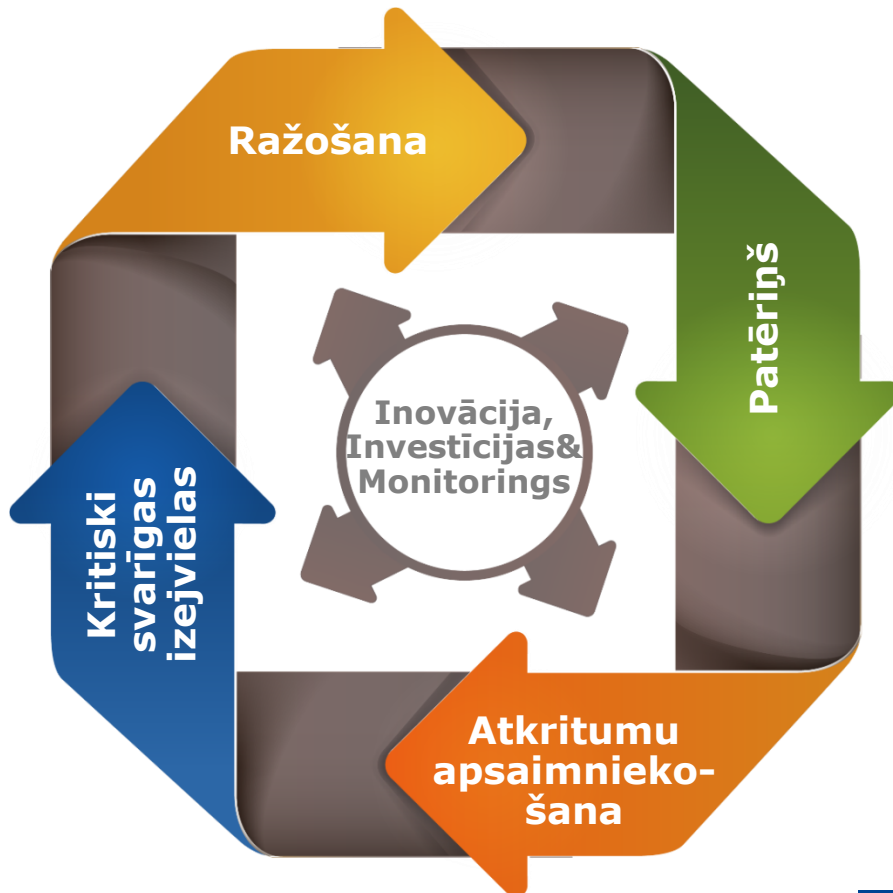
European
Commission

Rīcības Plāns

Darbību dažādība

5 galvenās darbības jomas

Prioritārie sektori

Ražošana

Mērķi

- Veicināt produktu dizainu, kas ir piemērots aprites ekonomikai
- Inovācija un efektīvi ražošanas procesi

Pamatdarbības

- Remontējamība, atjaunojamība, ilgizturība un pārstrādājamība ekodizinā (t.i. TV displeji)
- Labākās prakses atkritumu apsaimniekošanā un resursu efektivitāte industriālajos sektoros
- Industriālā simbioze

Patēriņš

Mērķi

- Produktu labošana un atkārtota izmantošana, lai mazinātu atkritumu rašanos
- Sniegt patērētājiem patiesu informāciju par produktu ietekmi uz vidi

Pamatdarbības

- Veicināt atkārtotu izmantošanu (priekšlikums atkritumu jomā)
- Eko-dizains: rezerves daļu pieejamība
- Nepatiesu apgalvojumi par nekaitīgumu videi
- Aprites ekonomikas kritēriju zaļajā publiskajā iepirkumā
- Neatkarīga testēšanas programma, lai izvērtētu plānotu produktu nolietošanos
- Labāks produktu marķējums: ES Eko-marķējums, "Vides pēdas nospiedums"

Atkritumu apsaimniekošana

Mērķi

- Veicināt atkritumu apsaimniekošanu saskaņā ar atkritumu hierarhiju
- Risināt esošo noteikumu ieviešanu
- Sniegt ilgtermiņa vīziju un mērķus, lai informētu investīcijas

Pamatdarbības

- Likumprojekti atkritumu direktīvām
- Strādāt ar Dalībvalstīm, lai uzlabotu atkritumu apsaimniekošanas plānus, izvairītos no pārmērīgām kapacitātēm atkritumu atliku pārstrādes infrastruktūrā (dedzināšana un mehāniskā-bioloģiskā apstrāde)
- Panākt, ka investīcijas atkritumu jomā ar ES Kohēzijas fondu palīdzību atbilst atkritumu hierarhijai

Otrreizējo izejvielu tirgus

Mērķi

- Palielināt otrreizējo izejvielu izmantošanu
- Palielināt pārstrādātu barības vielu izmantošanu un pārstrādātu ūdeņu atkārtotu izmantošanu
- Ķīmisku vielu, kas rada bažas, risku pārvaldība
- Palielināt zināšanas par materiālu plūsmām

Pamatdarbības

- Kvalitātes standarti otrreizējām izejvielām
- ES Regula par mēslošanas līdzekļiem
- Likumprojekts par ūdens atkārtotu izmantošanu
- Analīze par tiesību aktu mijiedarbību saistībā ar ķīmiskām vielām, produktiem un atkritumiem
- ES mēroga elektroniska sistēma par atkritumu pārvietošanu pāri robežām

Inovācijas un Investīcijas

- €650 miljoni no Horizon 2020 iniciatīvas "Industry 2020 in the Circular Economy".
- Pilots "innovation deals", lai novērstu barjeras inovācijām, ko izraisa regulējuma noslogojums.
- ES Kohēzijas fondi.
- Jauna platforma finansējumam no EIB un EFSI.

Progresu uzraudzība

- Balstoties uz esošiem indikatoriem no Resursu Efektivitātes rezultātu pārskata (Resource Efficiency Scoreboard) un Izejmateriālu rezultātu pārskata (Raw Materials Scoreboard)
- Sadarbībā ar Eiropas Vides Aģentūru izstrādāt Aprites Ekonomikas progresu uzraudzības sistēmu

European Environment Agency

European
Commission

Priekšlikumi atkritumu jomā

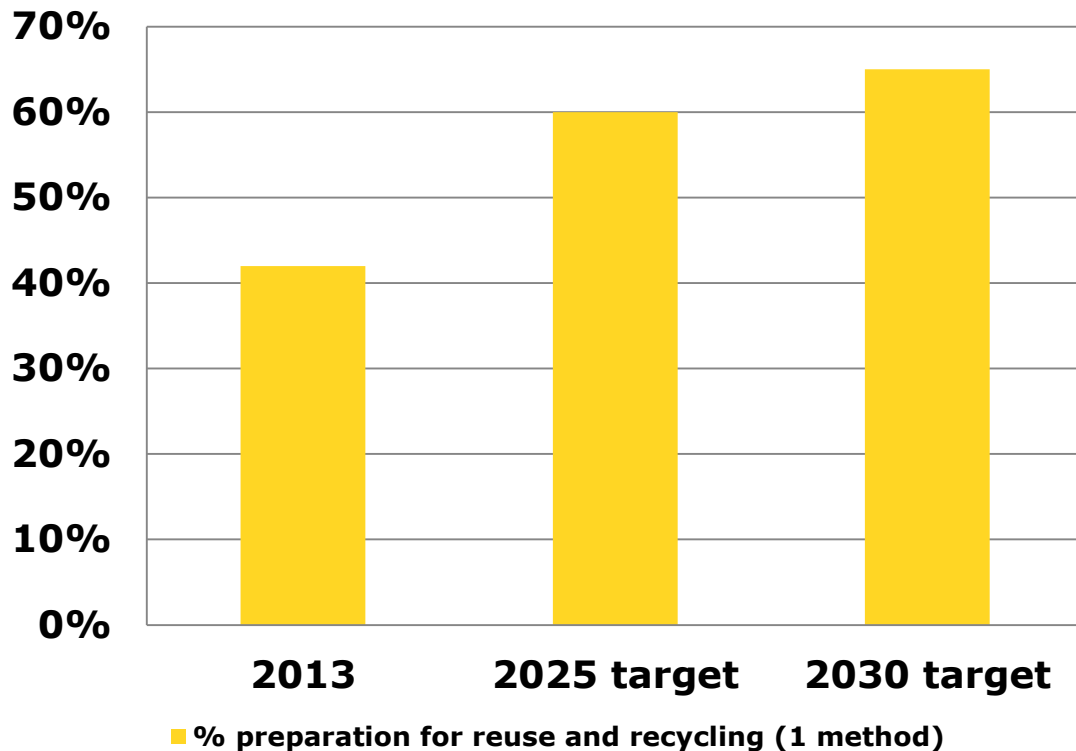
Pamats

- Pārskata klauzulas trīs direktīvās
- Vērtīgas izejvielas tiek zaudētas pat ja esošie likumi tiek pilnīgi ieviesti – skaidri ieguvumi iet tālāk kā esošie mērķi
- Tiesiskā noteiktība ir nepieciešama investīciju plānošanā atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūrā
- Diskusijas ar Dalībvalstīm par 2014.gada likumprojektu; Dalībvalstu komentāri ir atspoguļoti jaunajos likumprojektos
- Jaunie likumprojekti: ambiciozi, ņemot vērā atšķirības starp Dalībvalstīm atkritumu apsaimniekošanā

Pārstrādes skaitīšanas noteikumi

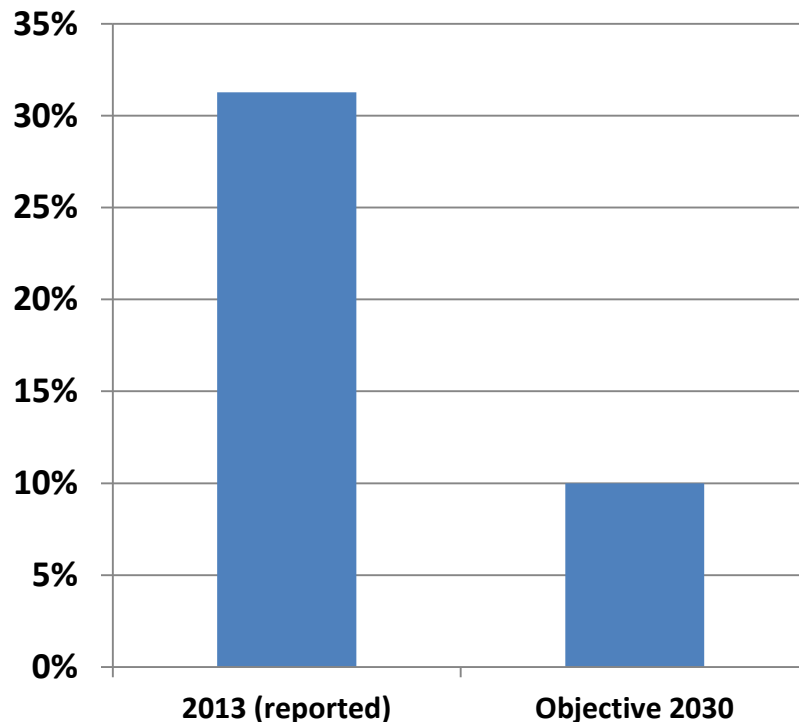
- “sadzīves atkritumi”: viena metode (OECD/Eurostat-definīcija)
- Pamatnoteikums pārstrādes skaitīšanai: ielaide galīgās pārstrādes procesā (atkāpe: šķirošanas rezultātā iegūtā atkritumu masa, ja zudumi ir mazāk kā 10% un ir efektīva atkritumu izsekošanas sistēma)
- Atkritumu sagatavošana atkārtotai izmantošanai un metālu pārstrāde dedzināšanas procesā var tikt ņemta vērā
- Noteikumi par atkritumu stadijas izbeigšanos un par atkritumu eksportēšanu pārstrādei

Jauni mērķi sadzīves atkritumu pārstrādei

- Viena skaitīšanas metode (metode 4), balstoties uz galīgo pārstrādi līdz 2025
- Iespējams 5.gadu pagarinājums 7 Dalībvalstīm, kas 2013.gadā pārstrādāja mazāk kā 20%
- Pārskata klauzula (2025), lai paaugstinātu pārstrādes mērķus

Jauni mērķi sadzīves atkritumu apglabāšanā

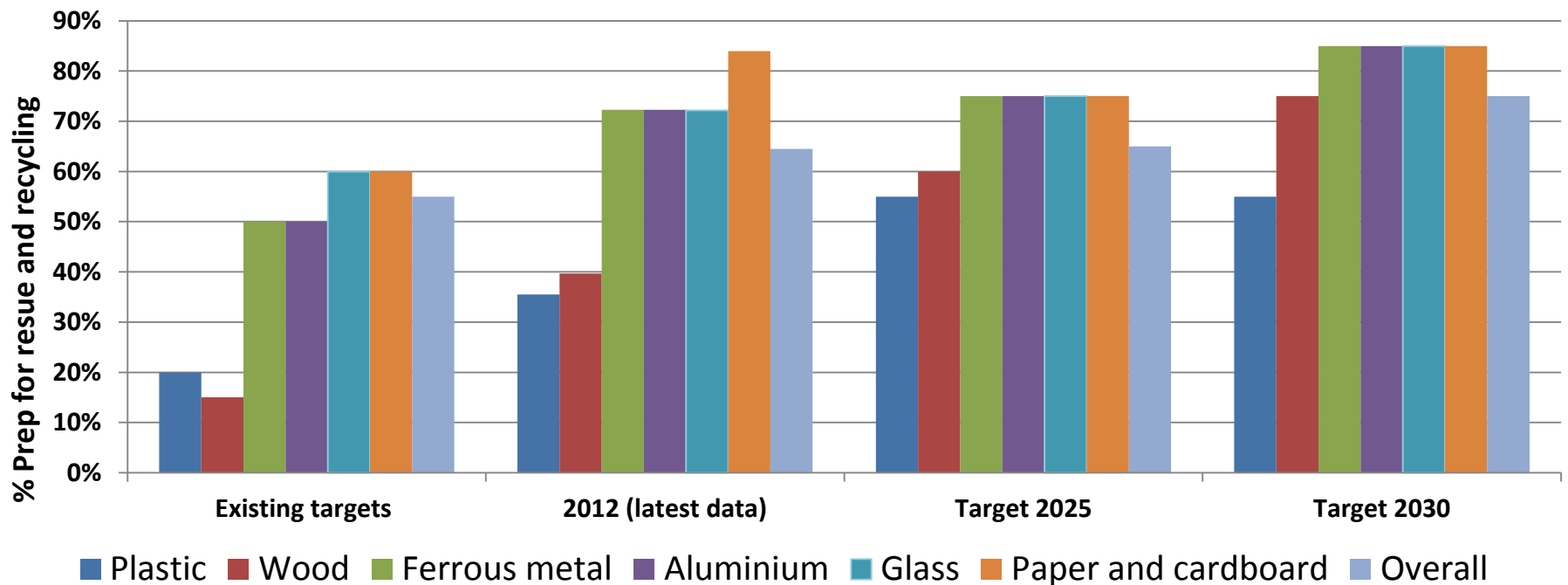

■ % Municipal waste in landfill

- Līdz 2030: apglabā maksimums 10%
- Iespējams 5.gadu pagarinājums 7 Dalībvalstīm, kas 2013.gadā pārstrādāja mazāk kā 20%
- Pārskata klauzula (2025), lai pastiprinātu šo mērķi

Jauni mērķi iepakojuma atkritumu pārstrādei

- Pārstrādes skaitīšanas noteikumi tāpat kā sadzīves atkritumiem
- Reģenerācijas un maksimālo pārstrādes mērķu atsaukšana
- Jauns mērķis alumīnijam

Atkritumu rašanās novēršana

- Veicināt atkārtotu izmantošanu (EEI, tekstils, mēbeles)
- Fokuss uz pārtikas atkritumiem, tekstilmateriāliem, EEI, mēbelēm, kritiskajiem izejmateriāliem
- Mērķi dalībvalstu līmenī
- Ražotāju atbildība – sasaiste starp finanšu iemaksām un pārstrādājamību/ remontējamību

Vienkāršošana un datu kvalitāte

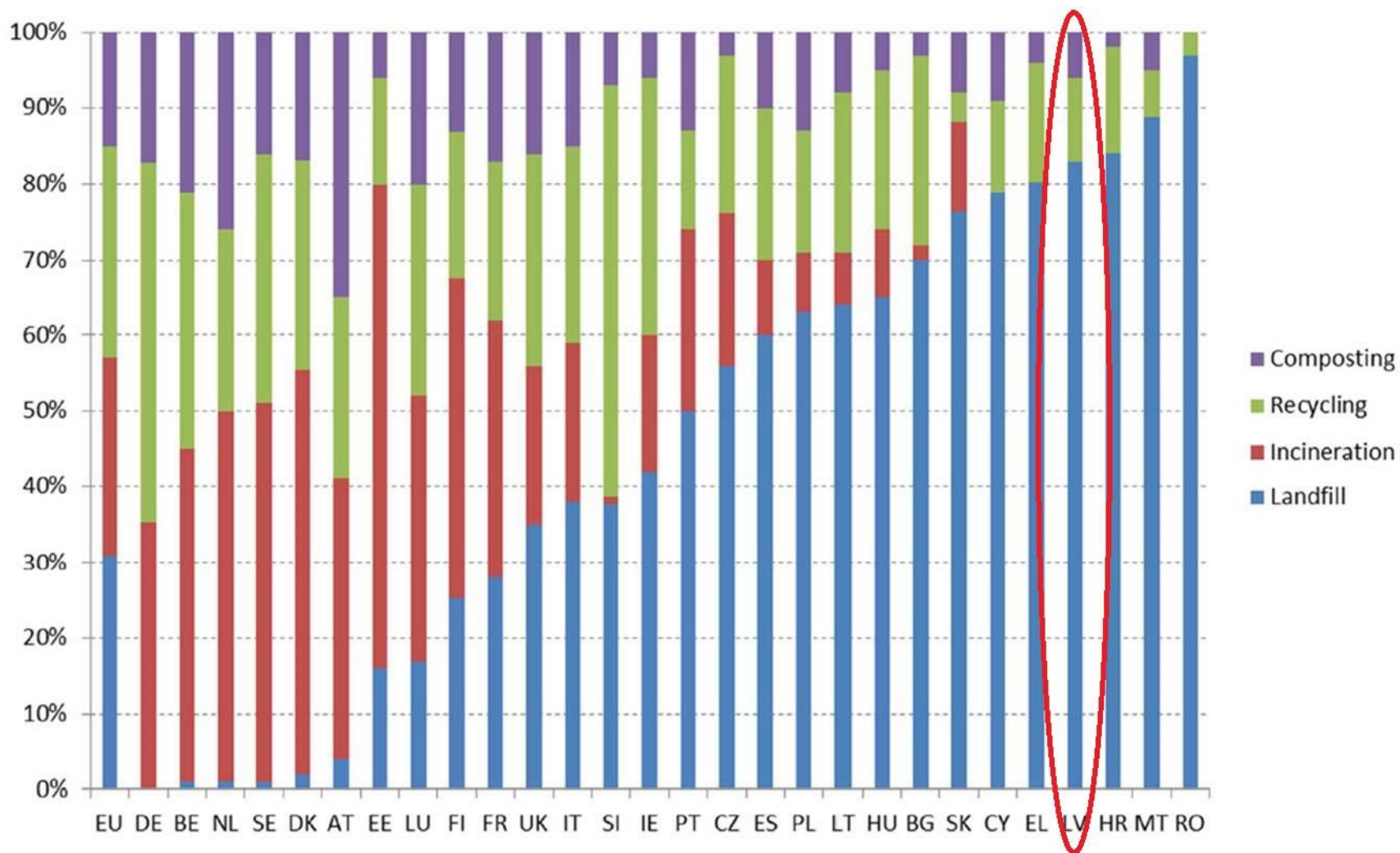
- Vienkāršošana:
  - Nekādi ziņojumi par direktīvu īstenošanu
  - Reģistrācijas izņēmumi MVK
- Kvalitatīvi dati:
  - Kvalitātes pārbaudījuma ziņojums kopā ar datu ziņojumu
  - Nacionāli elektroniskie reģistri priekš bīstamiem atkritumiem (un iespējams citām atkritumu plūsmām)

Laba prakse

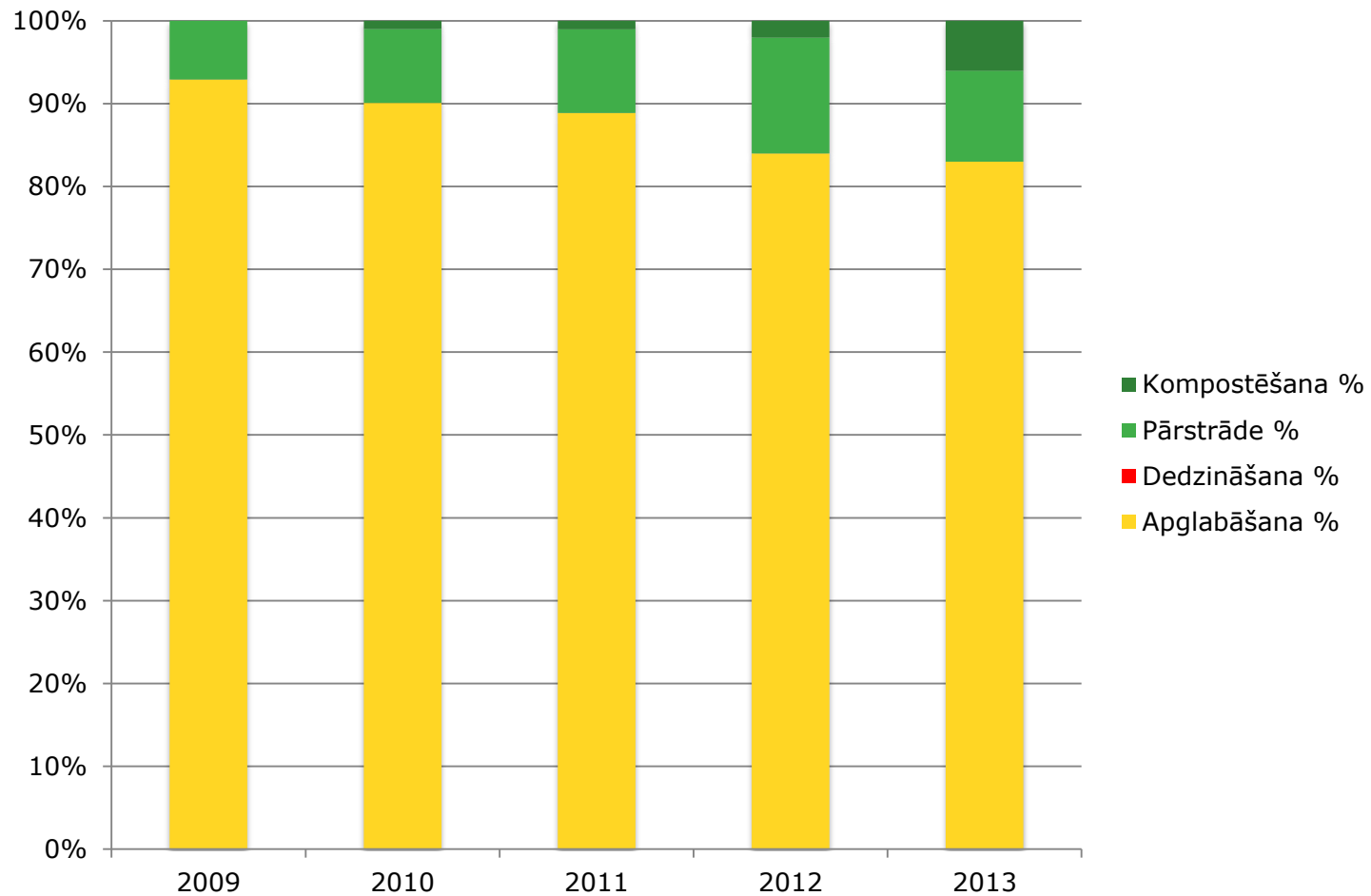
- Dalībvalstis piemēro ekonomiskus instrumentus, kas saskan ar atkritumu hierarhiju un ziņo par šiem instrumentiem katrus piecus gadus
- Komisija sagatavo agrīnās brīdināšanas ziņojumus trīs gadus pirms mērķrādītāju termiņa iestāšanās

Sadzīves atkritumi, 2013

Situācija Latvijā, sadzīves atkritumi

European
Commission

Paldies par uzmanību!

**Papildus informācija:
http://ec.europa.eu/environment/waste/target_review.htm**